

W trosce o muzyczną wrażliwość najmłodszych

Zabawki-instrumenty zajmowały istotne miejsce w produkcji Spółdzielni Pracy Zabawkarsko-Metalowej „Precyzja”, jednego z trzech zlokalizowanych w Kielcach spółdzielczych wytwórców zabawek. Ten rodzaj zabawki produkowany był na pewno już w 1964 r., a z 1969 r. pochodzi informacja o montażu pianinek w zakładzie znajdującym się przy ul. Grochowej, czyli w jednym z licznych punktów rozbudowanej, rozrzuconej w przestrzeni miasta struktury spółdzielni. Wobec istotnego faktu rozdzielania produkcji między zakłady zwarte a chałupników warto odnotować, że w przypadku pianinek również stosowano tę dwutorowość, choć pojawiały się postulaty ograniczenia montażu do zakładów, z racji przypadków nieprzestrzegania przez chałupników procesu technologicznego.

Wytwarzanie pianinek, podobnie jak innych zabawek, łączyło się ze współpracą z innymi spółdzielniami. Kielecka Spółdzielnia Pracy Przemysłu Zabawkarskiego „Gromada” wspomagała produkcję pianinek, dostarczając elementy z płyty pilśniowej.

Zgodnie z kartą charakterystyki obiektu, pochodzącą z 1979 r., pianinko określone symbolem R-16 posiadało obudowę, młoteczki i klawisze wykonane z tworzywa sztucznego. Klawisze były ułożone w sposób odzwierciedlający układ stosowany w prawdziwym instrumencie — 1,5 oktawy, od C niskiego do G wysokiego. Zabawki pozwalały grać proste melodie, co — zgodnie z założeniem producenta — miało kształtować i rozwijać wrażliwość muzyczną użytkowników.

Na przestrzeni lat powstały różne wzory miniaturowych instrumentów. Niektóre modele, jak np. pianinko o oznaczeniu P-78, posiadały szykowniejsze obudowy, łączące tworzywo sztuczne z lakierowaną płytą drewnopodobną. Ostatni przywołany model posiadał mechanizm grający, składający się z młoteczków i strun, i był nastrojony.

W 1970 r. przygotowywano się do uruchomienia produkcji pianina elektronowego, które od zwykłego modelu instrumentu miało różnić się wyłącznie zminiaturyzowaną wielkością.

W 1985 r. prowadzono prace nad nowym modelem zabawkowego instrumentu — fortepianu o nazwie „Misiek”.

Zgodnie z informacją prasową z 1986 r., dotyczącą zabawek z „Precyzji”, największe zainteresowanie handlowców budziły właśnie pianinka i fortepiany. Wspomina się nawet o zbyt małych, wobec zapotrzebowania rynku, możliwościach spółdzielni w zakresie produkcji instrumentów. Nie bez znaczenia był fakt toczących się od 1973 r. starań o zreformowanie systemu edukacji, z dziesięcioletnią szkołą jako podstawowym ogniwem upowszechniania wykształcenia średniego, gdzie duże znaczenie miała odgrywać edukacja muzyczna. To narzucało konieczność posiadania przez uczniów lub szkołę instrumentów muzycznych. Prasa anonsowała również wprowadzenie na rynek w 1975 r., jak to określono, „pierwszych zabawek-instrumentów

muzycznych”. Może wydawać się to dziwne w kontekście przytoczonych wyżej dat dostępności na rynku zabawek-instrumentów. Czy te z lat 70. były bardziej zaawansowane? Być może, w związku z uruchomieniem produkcji w ramach zabawek politechnicznych, szala przechylała się bardziej w kierunku instrumentów niż zabawek?

Wśród znajdujących się w muzeum eksponatów pochodzących z „Precyzji” najliczniejszą grupę stanowią zabawkowe instrumenty. Poza czterema pianinkami (dwa modele R-16 i dwa P-78), zbiory obejmują siedemnaście bębenków oraz jedne cymbałki.

Oprac. dr Anna Tyszewicz-Obara